

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2003
FORFATTER:	Irma Juhl
TITEL:	Husassistent på Overmarksgården for 50 år siden.
KORT RESUME:	Erindringer, Irma Juhl startede i 1953.

HUSASSISTENT PÅ OVERMARKSGÅRDEN FOR 50 ÅR SIDEN

AF IRMA JUHL

I september 1953 søgte jeg stilling som husassistent på Overmarksgården efter fem måneder i et privat hjem, hvor jeg ikke følte mig godt tilpas

Da jeg kom til Overmarksgården, sad der på kontoret to mænd, en ældre og en yngre.

Jeg gav først hånd og præsenterede mig for den ældre, som dog viste sig at være en beboer, som hjalp til på kontoret. Det var den yngre af de to mænd, forhenværende politibetjent Junus Pedersen, som var bestyreren. Han tog venligt imod mig, og jeg blev ansat pr. 1. november.

På Overmarksgården var vi fire unge piger, en sygeplejer og en arbejdsleder og så bestyrerparret Gerda og Junus Pedersen. I hver ende af hovedbygningen var der på 2. sal to pigeværelser og et badeværelse. Jeg boede i den vestlige ende ved siden af Olga, som jeg kom godt ud af det med.

Mit arbejdsområde var primært at passe vaskeriet og derudover at hjælpe i køkkenet. Vores arbejdsdag var fra 7-13.30 og igen fra 17-19. Som ansat skulle man være medlem af Husligt Arbejderforbund, så der var tariffmæssig aflønning og faste arbejdstider. Ved hovedrengøring eller andet fik vi ekstra timeløn. Det var gode forhold.

Min vaskedag startede lørdag middag, hvor der blev fyldt vand i tre store trækker, og tøj sat i blød. Mandag morgen startede jeg

så de to store vandrette vasketromler, den ene af kobber eller messing. Derefter blev tøj skyllet i koldt vand i de store trækker. Noget blev vredet i hånden, men det meste kom i en lille centrifuge, som skulle pakkes meget nøjagtigt, ellers slog den fra side til side.

For det meste blev tøj hængt op på en tørreplads i haven. Når jeg kom med den tunge vaskekurv, var en af beboerne Peter Larsen altid parat til at hjælpe mig også med at spænde snore op. Når tøj skulle rulles, kom en lille forsagt beboer Schmidt og trak rullen, som jo ikke var elektrisk.

I køkkenet residerede en kokkepige, som var dygtig og havde godt overblik over sit arbejde. Desuden var der en køkkenpige, som sammen med kokkepigen stod for maden, og der blev altid serveret god og veltillavet mad til beboerne. De havde deres egen spisestue i kælderen, hvor også køkkenet var. Vi fire piger havde vores egen lille spisestue. Der blev altid serveret 2 retter mad om middagen, og om aftenen blev der smurt mad med pænt pålæg på. Det hjalp vi hinanden med.

Vi var to piger, der stod for opvasken i grovkøkkenet, der var ingen opvaskemaskine. Vi gjorde grøntsager i stand, skrællede kartofler og hjalp med rengøring.

På 1. sal var sygeafdelingen, hvor der boede nogle kvinder og et par mænd, som

var lidt svagelige. Maden til dem blev sendt op med en elevator, og vi ringede på en klokke, så sygeplejersken kunne tage imod. Vi havde en lille nervøs narkoman til at hjælpe i køkkenet, men han måtte ikke røre elevatoren. Da han alligevel en dag sendte den op, væltede al maden mellem hinanden, så sovs, kartofler, kød og kødsuppe flød rundt. Han stod bare og sagde: „Jeg kan ikke gøre for det“.

På et tidspunkt var kokkepigen rejst, og en ung uerfaren pige havde fået jobbet. Hun forstod sig ikke meget på madlavning, så vi andre måtte altid hjælpe. Da hun en dag havde bagt en sandkage til bestyrerparret, slog hun den varm ud på et bræt, hvorpå den faldt fuldstændig fra hinanden. Det fik en af beboerne kaldet „lille Dreyer“ til at slå hænderne sammen og sige: „Den fuldkommen lykkelige mor står med sit døde barn i arme“ne“. Det grinede vi meget af. Snart fik vi vores gode kokkepige tilbage igen.

Det skete engang imellem, at vi lavede vandkamp i grovkøkkenet, og jeg havde nok været lidt for ivrig en dag, for de andre slæbte mig hen i vaskekælderens og proppede mig ned i et af de store trækar, som jeg lige havde fyldt med vand. Drivvåd måtte jeg gå op ad bagtrappen til mit værelse og få tørt tøj på og bagefter vaske trappen hele vejen ned, for jeg havde kridtede sko på, og det kunne ses på hvert trin.

Tit gik jeg en tur om eftermiddagen med Olga, som boede ved siden af mig. Vi gik ad Esbjergvej ud til Brohus og ned gennem Alpedalen hjem. Vi havde tre timer fri. Vi fulgtes også til koncert på Industrien med Sønderjyllands Symfoniorkester.

Bestyrer Pedersens havde fire børn, hvoraf

den yngste Ole på et par år tit blev passet af Molle, som var en lille tyk, glad mand, der gik tur med ham i haven, men når han havde fået noget i bleen, ville han ikke have med ham at gøre.

Der boede fast to ældre mænd „Fy og Bi“ på Overmarksgården. De var meget renlige og kom hver lørdag med en pose lommeløklæder, som de bad mig vaske. Alle de andre brugte fingrene og tørrede af i ærmer eller bukser. „Fy“, som hed Peter Møller, fortalte om sin tid som musiker på Amerikabåden.

Irma Juhl sammen med en af beboerne på Overmarksgården.

Han havde spillet violin. Vi troede nok ikke rigtigt på det, men flere år efter var der en artikel i Kolding Folkeblad om, at en person havde fundet frem til ham og foræret ham en violin. Han var rørt og lykkelig, og historien var altså sand.

Om vinteren var der mange, der kom tilbage efter sommerens „frie liv“. Pludselig stod de der, sølle og med „Mandolinfeber“. Efter en vinter med ophold og god mad, smuttede de så afsted igen, når foråret kom. Om morgenen, når vi kom med morgenmad, manglede der 1, 2 eller 3. Alle beboerne var flinke over for os piger, og vi havde aldrig grund til at være bange for nogen af dem. Af og til fik vi en rørende historie om deres liv og skæbne. Alt var nok ikke sandt, men de kunne godt lide at snakke og få lidt medfølelse.

En eftermiddag op mod jul, hvor jeg havde været nede i byen og kom trækkende med min cykel op ad Overmarksvej, hørte jeg en, der sang julesalmer, og da jeg kom nærmere, blev jeg klar over, at det kom fra Overmarksgården. Det var „Sprit Gerda“, der havde været på udgang for at købe julegaver, men nok havde brugt pengene på sig selv på en beværtning. Hvordan hun var kommet hjem, ved jeg ikke, måske med politiets hjælp. Hun var nu kommet i detentionen, som var et almindeligt værelse, men med tremmer for vinduerne. Hun stod op i vindueskarmen med et vindue åbent og sang af fuld hals ud over byen. Hun kunne sine julesalmer udenad. Juleaften var et par mænd smuttet over til købmanden på Gøhlmansvej efter en flaske Pullimut, som de havde drukket i fyrcældereren, og de lå nu og sov den ud. Efter nogle timer blev de dog vasket og gjort nogenlunde i stand, så de

Overmarksgården set fra syd.

kunne være med til julemiddagen. Alle beboerne fik en lille julegave af „damen på svellerne“, som var en dame nede i Katrinegade. Hun gik rundt og tog sig af subsistensløse på havnen og andre steder.

Efter 9 gode måneder måtte jeg sige op, fordi jeg skulle giftes og bo i Vejle. Men der var opsigelsesfrist på 1 måned, så jeg fik fri den første uge efter brylluppet og måtte så tilbage og arbejde den sidste tid. Jeg tror nok, jeg fik 190 kr. om måneden samt kost og logi og sluttede med 211 kr. Deraf skulle der betales skat, sygekasse og fagforening. Fru Pedersen tilbød, at jeg måtte plukke jordbær i haven og så selv skaffe glas og købe sukker og så sylte i køkkenet en frieftermiddag. Det var jo flot at have forråd med til den første vinter.

Min søster overtog pladsen efter mig og var også glad for at være på Overmarksgården. Fra mit værelse havde jeg en meget flot udsigt over byen. I dag bor jeg i den sydlige bydel så højt, at jeg hver dag kan se vinduerne på mit gamle værelse.

Alt i alt har jeg kun gode minder om den tid på Overmarksgården for 50 år siden, hvor man blev respekteret både for sit arbejde og som menneske.